

YAŞAM BELİRTİLERİNİN ALINMASI

İçerik

- YAŞAM BELİRTİLERİ
- VÜCUT ISISI VE Sİ ŞEKİLLERİ
- NABİZ SAYMA
- SOLUNUM SAYMA
- YAŞAM BULGULARININ KAYDEDİLMESİ
- TANSİYON, TANSİYON ALETLERİ VE TANSİYON ÖLÇME
- VENÖZ BASINÇ ÖLÇÜLMESİ
- MONİTÖRİZASYON VE YÖNTEMLER

Yaşam Belirtileri

- Vücut ısısı
- Nabız
- Solunum
- Kan basıncı

Yaşam Belirtileri İzlenmesi Niçin Önemlidir?

- Normal dışı durumları belirlemek
- Değişikliklere göre uygun tedavinin zamanında belirlenmesi
- Uygun hemşirelik girişimlerini belirlemek

Yaşam Belirtilerini İzlerken Neleri Bilmeli?

- Normal sınırlarını
- Hastanın tıbbi öyküsünü, kullandığı ilaçları
- Belirtilerde değişiklik yaratan çevre koşullarını
- Ölçüm aletinin doğruluğunu
- Doğru ölçüm kriterlerini bilmeli

Yaşam Belirtileri Takip Sıklığı

- Hasta kabulünde, muayeneye hazırlarken,
- Cerrahi işlem öncesi ve sonrası (sıklık artar)
- Tanı işlemlerinden önce ve sonra
- Kalp ve solunum sistemini etkileyen ilaçların uygulamasından önce ve sonra
- Hastanın durumunda ani bozulma olduğunda
- Yaşam belirtilerini etkileyebilecek girişimlerden önce ve sonra
- Hasta kendisinde bir farklılık hissettiğinde

Yaşam Belirtileri Alınırken Dikkat Edilecekler Noktalar

- Yaşam belirtileri, belirli zamanlarda alma hastaya bakım veren ebenin sorumluluğudur ve onun tarafından alınmalıdır.
- Elde edilen veriler, bir önce alınan verilerle karşılaştırılmalıdır. Böylece elde edilen verilere göre hastanın sağlık durumu değerlendirilmiş olur.
- Hastanın tıbbi tanısı, tedavisi ve aldığı ilaçları bilmek gerekir. Bu faktörler yaşam bulgularını etkiler. Yaşam bulguları sistematik bir şekilde düzgün aralıklarla alınmalıdır.

VÜCUT SICAKLIĞI VE ISI ŞEKİLLERİ

1-İç ısı

Timpanik membran

Pulmoner arter

Özofagus

Vajen

Mesane

2-Yüzeyel ısı

Rektal yol

Oral (ağız) yol

Aksiller yol

Vücut Sıcaklığı Ölçüldüğü Bölgelere Göre Normal Değerleri

- Ağızda (oral); minimal 35,5 °C - maksimal 37,5 °C 'dir.
- Rektumda (rektal); minimal 37°C, - maksimal 38°C 'dir.
- Koltuk altı (aksilla), minimal 36 °C- maksimal 37°C 'dir.
- Timpanik ; minimal 36,5°C-maksimal 37,5 °C 'dir

Vücut Sıcaklığı Değişimine Etki Eden Faktörler

- Beslenme
- Çevre ısısı
- Ruhsal durumun değişimi (stres)
- Hormonal faaliyetlerin artması
- Egzersiz
- Terleme
- Uyku hali
- Kanama
- Yaşlılıkta metabolizma yavaşlaması
- Vazodilatör ve sedatif maddelerin alınması

Başlıca Ateş Şekilleri

- Subfebril Ateş
- Febris İntermittens
- Febris Continuous
- Febris Remittens
- Febris Ondulans
- Febris Irregularis
- Febris İnvers
- Febris Ephemera
- Hipotermi

Ateşin Düşmesi

- krizis
- lizis

Civalı Termometreler

Civalı cam termometre kırılması durumunda alınması gereken acil önlemler vardır.

Civalı Termometreler

- Dezenfeksiyonu gerekir.
- Her hastanın kendi derecesi olması tercih edilmelidir.

Elektronik Termometreler

Yaklaşık 25-50 saniye içinde ölçümü yapılır.

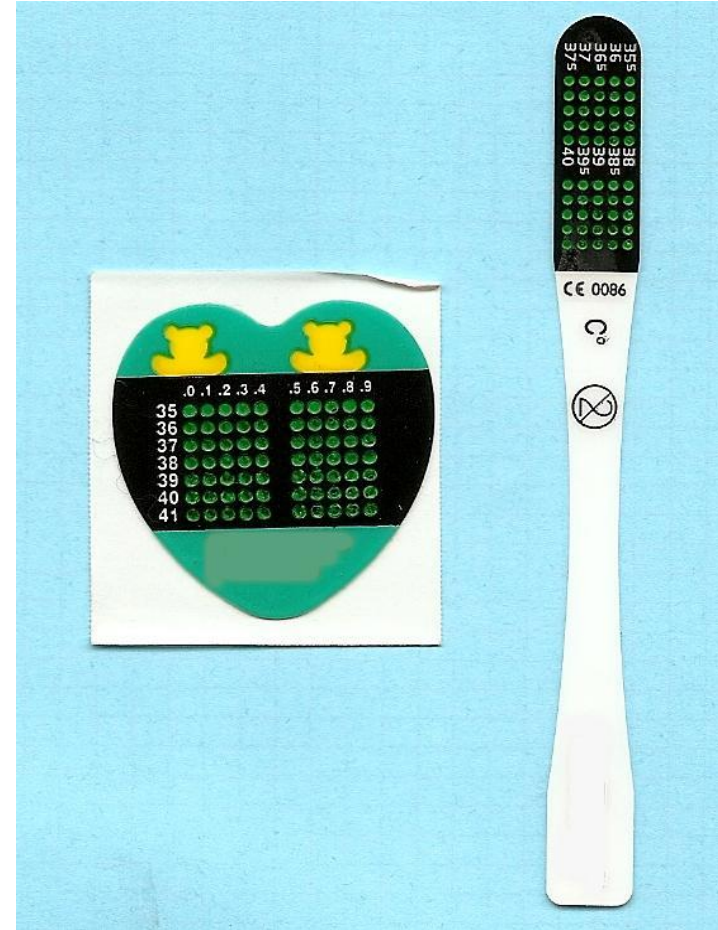

Isıya Dayanıklı Bantlar

- En yaygın olarak karına ya da alına uygulanır.
- Isıya göre, bant üzerinde renk değişikliği olur.

Tek Kullanımlık Termometreler

- Esnek, plastik bir şerit üzerinde 50 tane benek bulunan bir termometredir.

Timpanik Termometreler

- Kulaktaki timpanik membrandan yayılan kızılötesi ışınımı ölçme temeline dayanırlar.

Oral Yolla Ölçüm

Termometre dil altında 3-5 dk bekletilir.

Oral Yolla Ölçüm Yapılmayan Durumlar

- Dispnesi olan hastalarda
- Çocuklarda
- Yaşlılarda
- Psikiyatri hastalıklarında
- Bilinci yerinde olmayan hastalarda
- Ameliyat sonrasında
- Ağız ameliyatlarında
- Enfeksiyon halinde
- Devamlı oksijen alanlarda

Oral Yol Ölçüm Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar

- Hastanın kişisel termometresinin olması gerekir.
- Ağızdan ısı ölçülmeden yarım saat önce sıcak veya soğuk sıvı alınmamalıdır.
- Termometrenin civalı haznesi dil altına konmalıdır.
- Dudaklar kapalı olmalı, fakat dişler sıkılmamalıdır.

Rektal Yol Ölçüm

- Vücut ısısı, rektal yoldan alınacağı zaman 1-3 dk bekletilir.

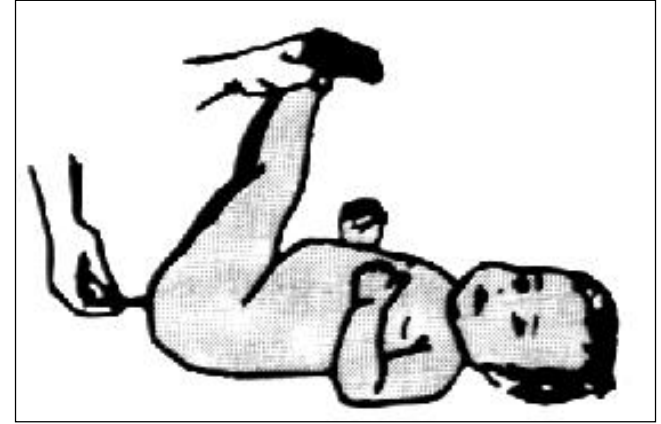

Rektal Yolla Ölçüm Alınmayan Durumlar

- Üst solunum yolu hastalıklarında
- Kalp hastalıkları
- Bilinçsiz hastalar
- Psikiyatrik hastalıklar
- Ağız ameliyatlarından sonra
- Ağız enfeksiyonlarında

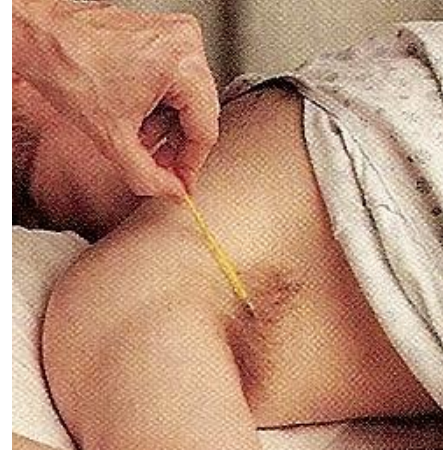
Rektal Ölçüm Yapılmayan Durumlar

- Rektal kanamalarda
- Rektum ameliyatları
- Doğum
- Loğusalık devresinde
- Devamlı olarak çocuklarda rutin bir yol olarak
- Diyare durumlarında

Aksiller Yol İle Ölçüm

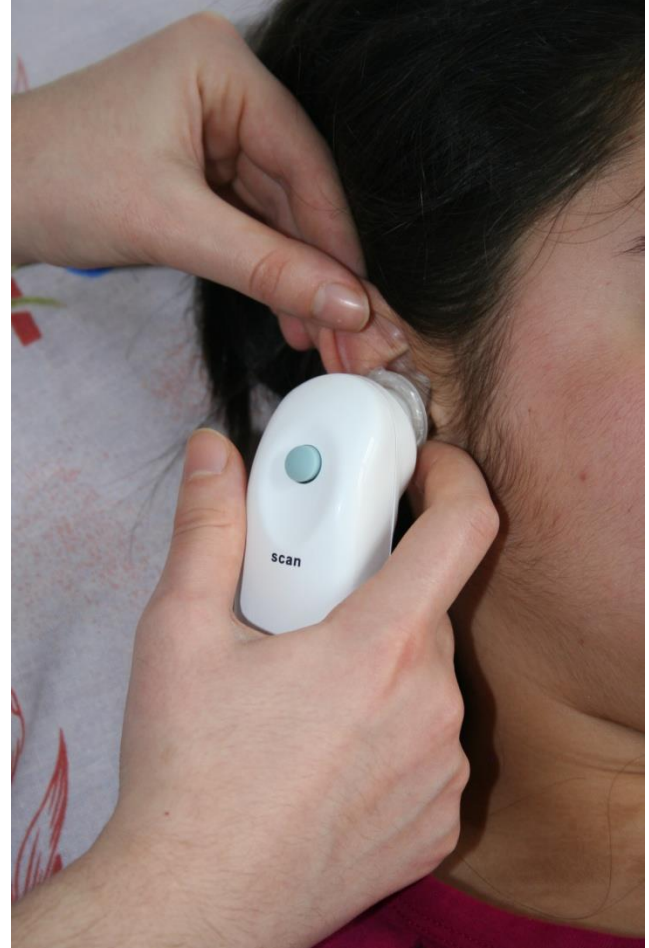
- En sık kullanılan bölgedir
- Enfeksiyon bulaşma olasılığı düşüktür.
- Her hastanın bir derecesi olmalıdır

- Normal değeri 36 ° C, kalış süresi 5-10dak.
- Koltuk altı terli olmamalıdır.
- Hasta dinlenmiş durumda olmalıdır.

Timpanik Ölçüm

- Birkaç saniye içinde ölçüm yapılır. Yapılan araştırmalarda 3 yaşın altındaki çocuklarda güvenirliliğinin düşük olduğu saptanmıştır.

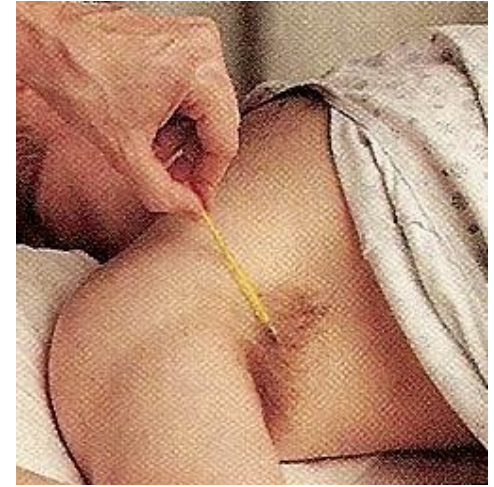
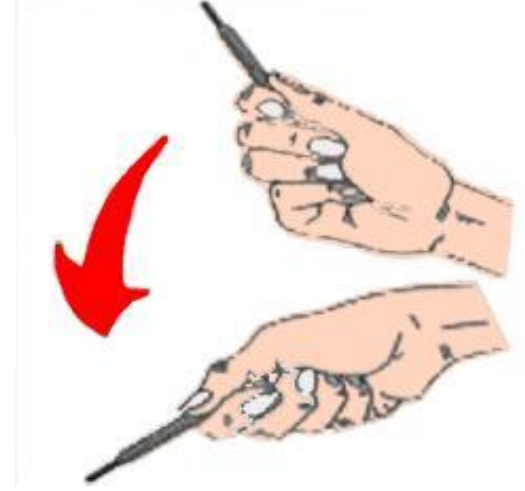

Koltuk Altı Ölçüm

Hastanın koltuk altı terli olmamalı

Koltuk altında bekleme süresi 7-10 dakikadır

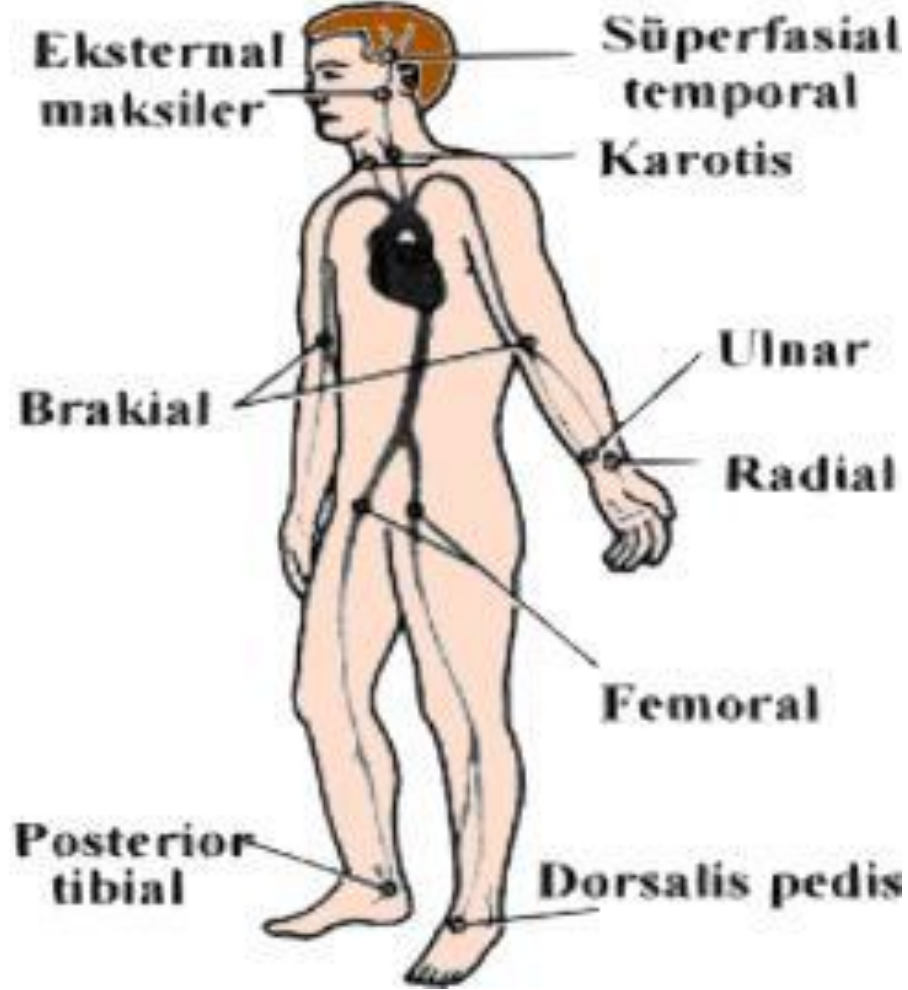
Termometrenin koltuk altında bekleme süresi 7-10 dakikadır

Nabız Alınması

- Nabız kalp atımlarının arterlerde yaptığı dalgalanma hareketidir.
- Stroke Volüm: kalbin sol ventrikülünün bir sistolde aortaya attığı kan miktarı (60-70 ml)
- Kardiak output: kalbin bir dakikada aortaya pompaladığı kan miktarı
- Kardiak Output: stroke volüm x Nabız hızı

Nabız Alınan Arterler

Nabzın Özellikleri

- Nabzın Hızı (Sayısı)
- Nabzın Ritmi
- Nabzın Hacmi (Volümü)

Nabzin Hızı (Sayısı)

Yaş	Nabız Hızı Sınırları (Nabız / dk.)	Ortalama (Nabız / dk.)
Yeni doğan - 1 ay	120-160	140
1 ay - 12 ay	80-140	120
12 ay - 2 yaş	80-130	110
2 yaş – 6 yaş	75-120	100
6 yaş – 12 yaş	75-100	95
Yetişkin	60-100	80

Yaşa Göre Nabız Hızı

Nabzin Hızını Etkileyen Faktörler

Faktör	Etkisi
Egzersiz	Kısa sürede nabzin hızını arttırır, uzun normalden düşük olmasına neden olur.
Ateş	Nabzin hızını arttırır.
Akut ağrı, anksiyete	Sempatik uyarı nedeniyle nabzin hızını arttırır.
Uzun süren yoğun ağrı	Parasempatik uyarı nedeni ile nabzin hızını azaltır.
İlaçlar (digitaller ve atropin)	Hızı azaltır.
Kan kaybı	Hızı arttırır.
Postural değişiklik (Yatma)	Hızı azaltır.
Postural değişiklik (Ayakta durma/oturma)	Hızı arttırır.

Nabzın Hacmi (Volümü)

- Nabzın hacmi, kalbin kasılma gücünün kaba bir göstergesidir.
- Sol ventrikülün her kasılmasında periferik gönderdiği kan miktarını göstermektedir.

Nabzın Ritmi

- Filiform nabız: Nabzın şiddetinin, dolgunluk hissinin azalmasına veya kaybolmasına **filiform** nabız denir.
- Nabız defisiti: Radyal ve apikal nabız arasındaki farktır
- Bigemine nabız: Nabzın her normal vuruşunun ardından bir ekstra sistol alınmasına bigemine nabız denir.
- Aritmi: Atımları düzensiz, eşit aralıkla olmayan nabıza aritmik nabız denir.

Radyal Nabız Alma

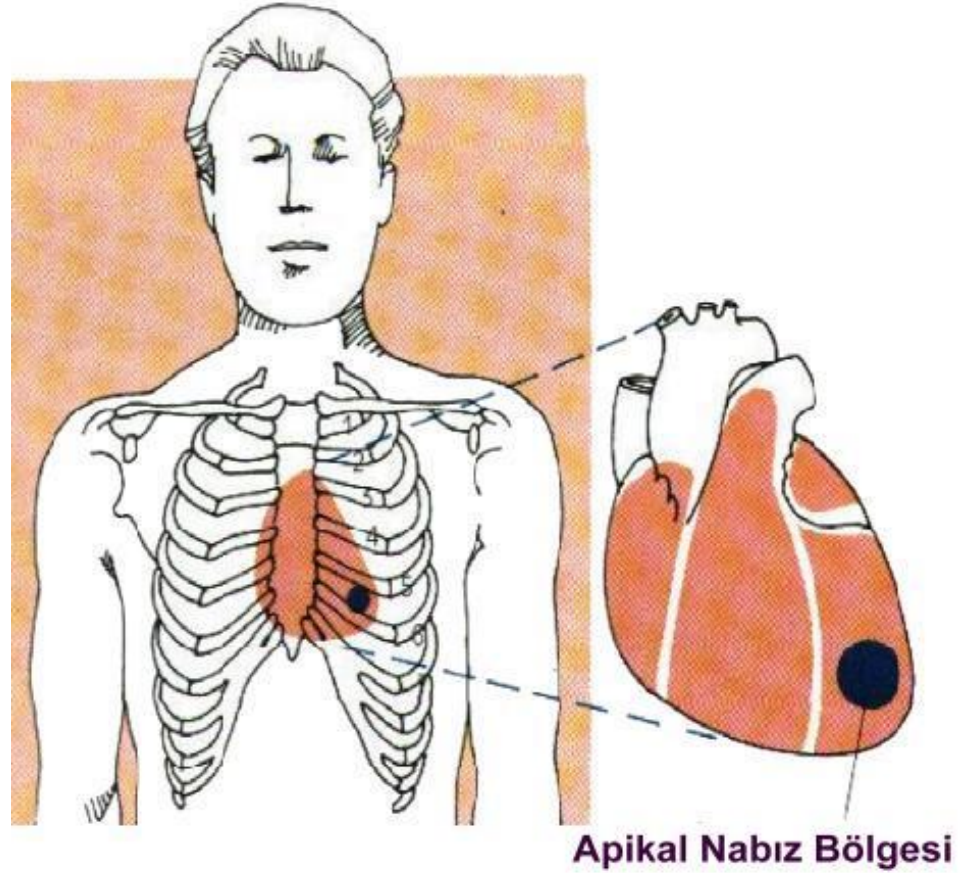
- Yeni yatan hastalarda ve kalp hastalarında 1dakika sayılır.
- Normalde nabız, 15 saniye süresince sayılır, çıkan sayı 4 ile çarpılarak nabız bulunur.

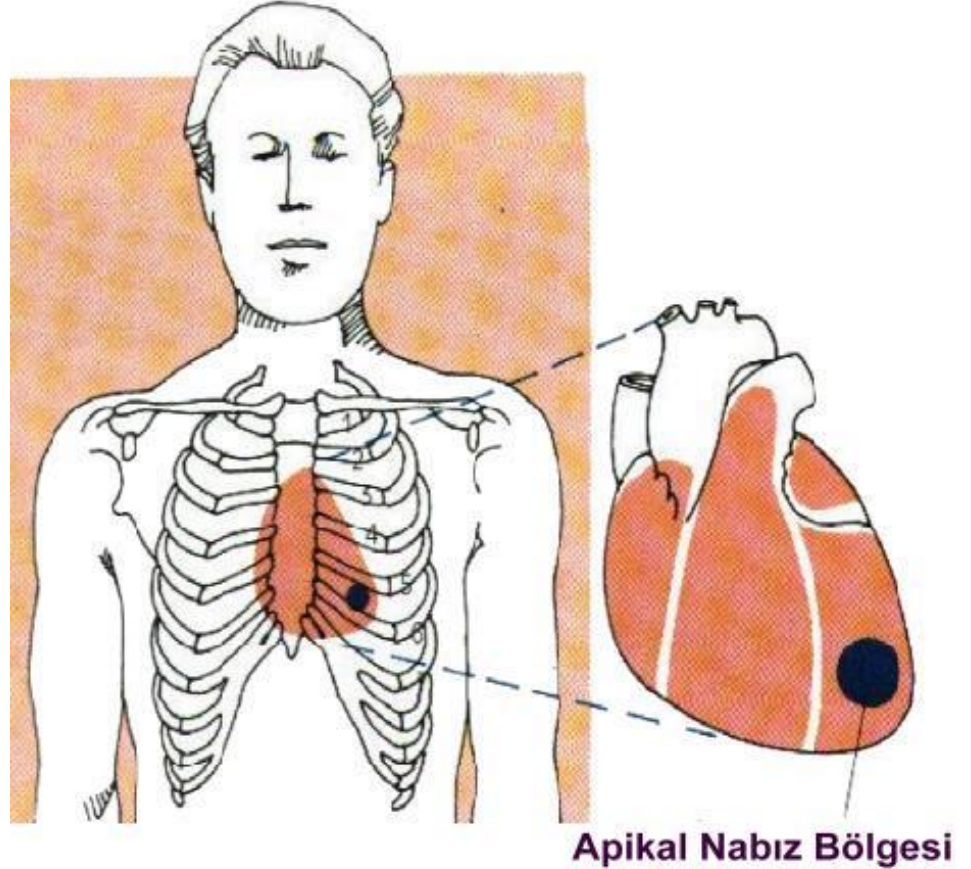
Apikal Nabız Alma

- Kalbin apeksinden steteskop ile alınan nabızdır.
- 1 dakika sayılır.

Apikal-Radial Nabız Alma

- Kardiovasküler sisteme ilişkin hastalıklarda, apikal ve radial nabız aynı anda iki kişi tarafından alınır ve birlikte değerlendirilmelidir.

Pulse Oksimetre Kullanımı

SOLUNUM SAYMA

Solunum süreci:

- Ventilasyon
- Difüzyon
- Perfüzyonu
- Hastanın radyal (radial) arterinden tutulur. Kolu göğsüne getirilir. Nabız sayılıyor hissini uyandırarak solunum sayılır.

Solunum Sayma

YAŞAM BULGULARININ KAYDEDİLMESİ

- Hastaya ait yaşam bulguları ve diğer bilgiler hemőire gözlem kağına kaydedilir

KAN BASINCI ÖLÇME

- **Diastolik Basınç (Küçük Tansiyon)**
- **Sistolik Basınç (Büyük Tansiyon)**

Kan Basıncının Ölçüldüğü Yerler

- Koldan
- Bacaktan

Normal Kan Basıncı

- Sistolik basıncın 110-120 mm-Hg
- Diastolik basıncı 60-80 mm-Hg

KAN BASINCI DEĞİŞİKLİKLERİ

- **Esansiyel Hipertansiyon:** Sebebi belli olmayan hipertansiyondur.
- **Hipotansiyon:** Sistolik basıncın 90, diastolik basıncın 50 mmHg' nin altında olduğu tansiyondur.

Kan Basıncına Etki Eden Faktörler

- Kalıtım
- Yaş
- Cinsiyet
- Şişmanlık
- Stres
- Sigara
- Aşırı hareketsizlik
- Yüksek dozda alkol
- Sodyum alımı
- Şeker hastalığı

Kan Basıncını Arttıran Faktörler

- Kardiak atım hacminin artması
- Periferik vasküler direncin artması
- Kan volümünün artması
- Kanın viskozitesinin artması

Kan Basıncını Düşüren Faktörler

- Kardiyak “output” un azalması
- Periferik vasküler direncinin azalması
- Kan volümünün azalması
- Kanın viskozitesinin azalması

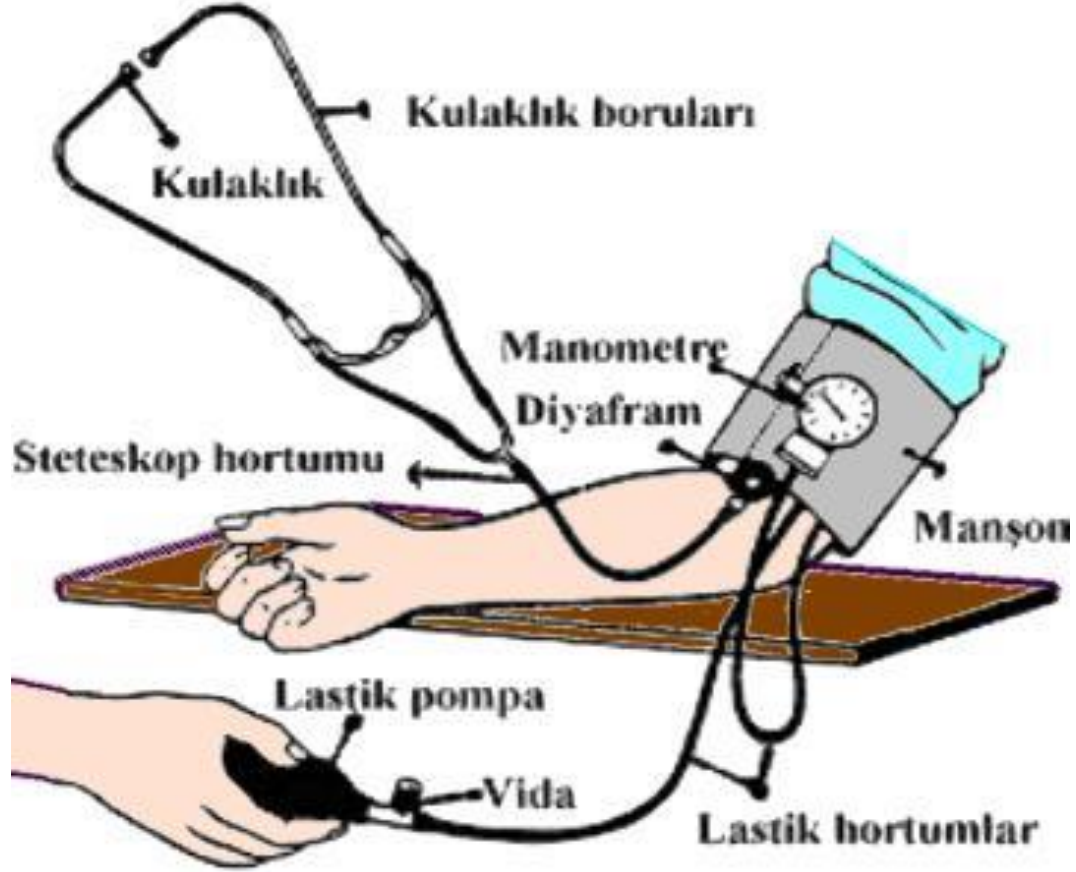
Kan Basıncının Yaş Değişiklikleri

Yaş	Kan basıncının (mm Hg)
Yenidoğan	75/50
1-2 yaş	99/65
4-6 yaş	100/60
10-12 yaş	110/60
16-18 yaş	120/65
Yetişkin	120/80

Tansiyon Aletlerindeki Ortak Bölümler

- Lastik Borular
- Puvar (Lâstik pompa)
- Vida (Hava Ayar Düğmesi)
- Manşet
- Manometre

Tansiyon Aleti Bölümleri

Tansiyon Aletlerinin Çeşitleri

- **Aneroid (yaylı) manometreli tansiyon aleti**

Tansiyon Aletlerinin Çeşitleri

- **Civa Manometreli Tansiyon Aleti**
- **Elektronik Manometreli Tansiyon Aletleri**
- Kan basıncı direkt ve endirekt yöntemle ölçülür.

Kan Basıncı Ölçümünde Dikkat Edilecek Noktalar

- Ölçüm yapılacak kolda yaralanma, enfeksiyon, kadınlarda mastektomi (memenin tamamen çıkartılması) geçirmiş taraf, böbrek dializi için fistül ve intranevöz infizyon olmamalıdır.
- Birey rahat ve dinlenmiş (beş dakika), yarım saat öncesine kadar yiyip içmemiş ve yorucu faaliyet yapmamış olması gerekir.

Kan Basıncı Ölçümünde Dikkat Edilecek Noktalar

- Manşetin genişliği, kolun çevresinin bir buçuk katından fazla olmamalıdır. Manşetin içindeki lâstik kesesinin (manşon) boyu fazla olmamalıdır. Manşet küçük olursa, tansiyon yüksek alınır.
- Steteskop, manşetin altına sokulmamalıdır.

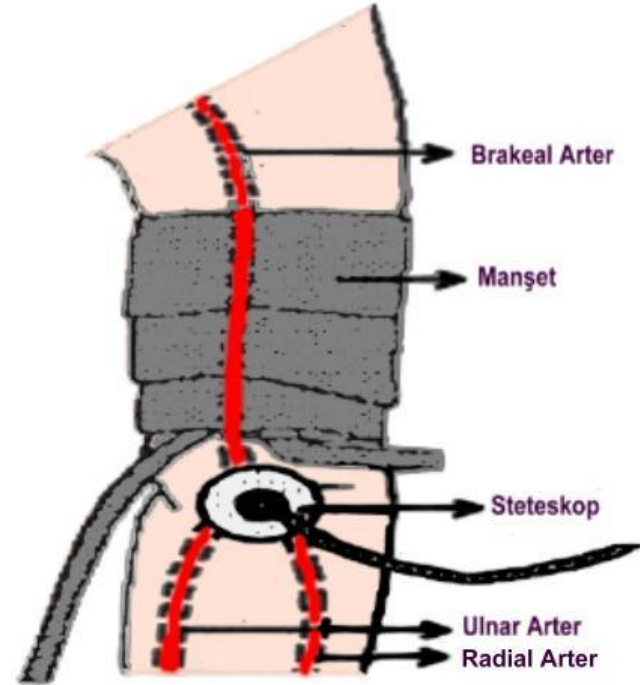
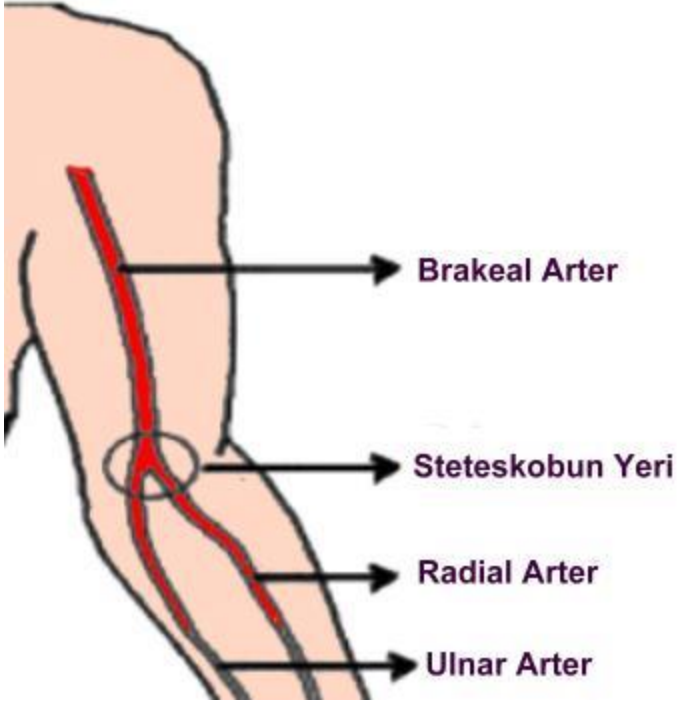
Kan Basıncı Ölçümünde Dikkat Edilecek Noktalar

- Manşetin altında giysi olmamalıdır.
- Hastanın kolu, kalp hizasında (düzeyinde) olmalıdır.
- Tansiyon değerinden emin olmak için yapılacak tekrar ölçümde, kolun alt tarafındaki dolaşımın normale dönmesi için 1-2 dakika beklenir.
- Kan basıncını ayaktan popliteal arterden alınmasında, hastaya yüz üstü (prone) pozisyonu verilir.

Steteskop (Dinleme aleti)

Oskültasyon Yöntemi İle Tansiyon Ölçülmesi

Monitör İzlenenler

- **EKG (Elektrokardiogram):** Elektrogardiyograf denilen cihazla kalbin çalışması gözlenir.
- **Kan basıncı:** Kan basıncının seyri devamlı gözlenir.
- **Osillometri:** Arterden geçen kan akımının titreşimlerini, osilometre denilen aletle ölçülmesi işlemine osillometri denir.
- **Solunum sıklığı:** Akciğerlerin solunum kapasitesinin (solunum esnasında giren ve çıkan hava miktarı), spirometre aracılığı ile ibre hareketleri sayılır.
- **Pulsometre:** Parmak (en iyisi işaret parmağıdır, çünkü burada nabız dolgundur), burun ve kulak üzerinden nabız hızı ve dolgunluğunun ölçülmesi

VENÖZ BASINÇ ÖLÇÜLMESİ

- Venlerdeki kan basıncının ölçülmesine venöz basınç denir.
- Venöz basıncının ölçülmesindeki amaç, kan hacmini (volümünü) yani dolaşım sistemindeki kan miktarını belirlemek ve damarların tonüsünü değerlendirmektir.